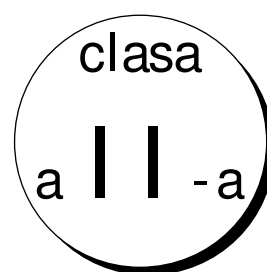

Amalia Epure, Ana-Maria Paraschiv

Călătorie prin lumea textelor literare

din MANUALUL
de limba română

partea I

exerciții, evaluări

vocabular, curiozități, lecturi

NUME și PRENUME:

CLASA:

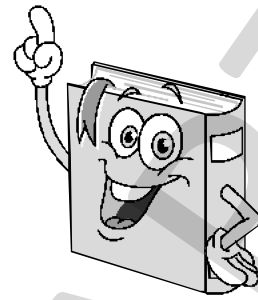
ȘCOALA:

B

editura ELICART

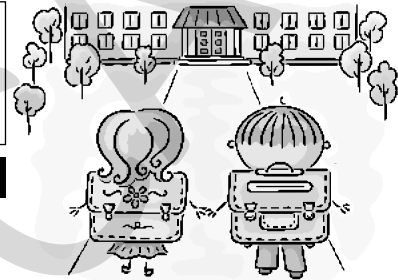
UNITATEA 1

Poveștile cărții

Prima zi de școală

după Ionel Teodoreanu

1 Completează propozițiile cu informații din textul lecției:

• Toamna aduce multe schimbări în _____ : frunzele devin galbene și _____ , cerul este albastru-_____ și cade _____ . Acum începe _____ . Doar clopoțelul acoperă _____ elevilor. Un băiețel, pe nume _____ , se întreabă ce va învăța anul acesta.

2 Scrie trei elemente specifice anotimpului toamna, care apar în text. Adaugă și tu altele.

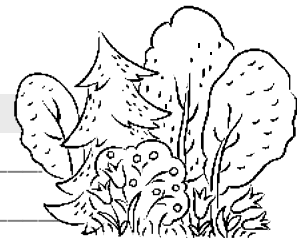
3 Povestește în câteva enunțuri cum a fost prima ta zi de școală din anul acesta.

4 Alcătuieste enunțuri în care să folosești grupurile de cuvinte:

• „frunze galbene și roșii”

• „creioane săltărețe și gălăgioase”

• „glasuri vesele și subțirele”

■ **5** Alcătuieste enunțuri în care cuvântul „școală” să se afle:

- în interior: _____
- la final: _____

■ **6** Transcrie primele două enunțuri din textul „Prima zi de școală”. Nu uita să respecti normele de așezare în pagină!

■ **7** Bifează comunicările care sunt propoziții, apoi copiază-le pe spațiul dat.

☐ Norii cenușii au acoperit cerul.	☐ Glasurile cristaline ale copiilor.
☐ Copiii se întorc voioși la școală.	☐ Toamna este anotimpul rodniciei.

■ **8** În grabă, Fănuță a uitat să așeze, acolo unde trebuie, semnele de punctuație potrivite. Corectează-i tu textul. Roagă-l pe colegul de bancă să aprecieze munca ta, acordându-ți steluțe.

lucru în pereche

Odată cu sosirea toamnei începe și școala

- Oare toți copiii din lume merg la școală în septembrie întreabă un băiat
- Nu în unele țări, școala începe în august îi răspunde colegul său

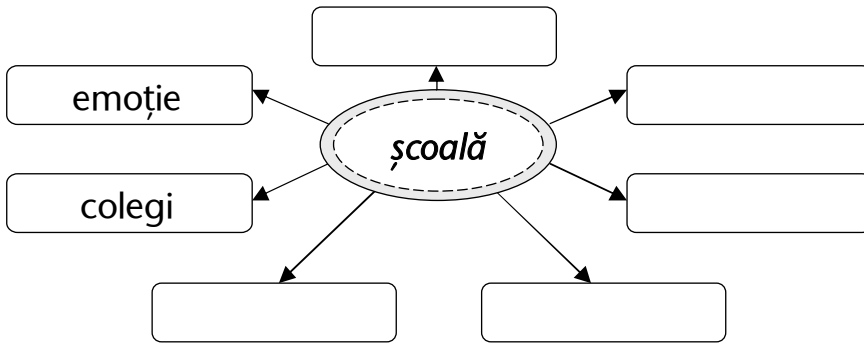
■ **9** Bifează cu „x” enunțurile corecte:

- Comunicarea poate fi orală sau în scris.
- Atunci când discutăm, trebuie să respectăm regulile unui dialog civilizat.
- Într-un dialog, oamenii pot vorbi toți odată.
- Dacă ne grăbim, putem întrerupe interlocutorul de dialog.
- Atunci când vorbim, ideea trebuie menținută, iar cuvintele trebuie pronunțate clar.

■ **10** Alcătuieste un dialog pe baza imaginii de mai jos.

11 Scrie toate cuvintele care-ți vin în minte legate de școală.

12 Alcătuieste propoziții, folosind cuvintele explicate la vocabularul din manual.

13 Completează FIȘA PERSONALĂ cu datele tale:

• Nume de alint

• Nume și prenume

• Vârsta

• Ce îți place să faci

• Ce nu îți place să faci

14 COMPLETEAZĂ ȘI REȚINE!

Autorul _____ prezintă _____ zi de școală.
Este o dimineață de _____. Odată cu cântatul _____,
pleacă și copiii către școală. Toți sunt _____ și curioși. Clopoțelul sună de
intrarea în clase, acoperind _____ copiilor.

• ȘTIAI CĂ...? În Bangladesh (o țară din Asia) există școli plutitoare. În unele regiuni ale acestei țări, în perioada iulie-octombrie, apele râurilor cresc cu peste patru metri! Pentru a nu întrerupe cursurile, copiii sunt mutați în școli plutitoare, care sunt dotate cu biblioteci, electricitate și au acces la Internet.

LECTURĂ. Citește textul următor:

Aventurile lui Pinocchio – fragment (după Carlo Collodi)

Pinocchio *făgăduiește*¹ Zânei să fie cuminte și să se apuce de învățat, pentru că s-a săturat să mai fie păpușă și vrea să devină un băiat ca toți băieții.

— Cum se face că ai crescut așa de repede? o întrebă Pinocchio pe Zână.

— E o *taină*².

— Spune-mi-o, te rog! Îmi doresc să cresc și eu puțin. Am rămas tot cât un bețigaș de chibrit.

— Dar tu nu poți să crești! răspuse Zâna.

— De ce?

— Pentru că păpușile nu cresc niciodată. Se nasc păpuși, trăiesc păpuși și mor păpuși.

— M-am săturat să tot fiu păpușă! strigă Pinocchio. Cred a venit timpul să devin și eu om.

— Poți deveni, dar trebuie să meriți asta.

— Ce trebuie să fac ca să merit?

— Un lucru foarte simplu: *să te străduiești*³ să devii băiat

cuminte.

— Adică acum nu sunt?

— Deloc! Copiii cumiți sunt ascultători, iar tu...

— Iar eu nu ascult niciodată de alții.

— Copiilor cumiți le plac munca și cartea, pe când tu...

— Pe când eu sunt leneș și *umblu haihui*⁴ toată ziua.

— Copiii cumiți spun întotdeauna adevărul, dar tu...

— Eu spun numai minciuni.

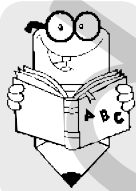
— Copiii cumiți se duc bucuroși la școală.

— Iar pe mine mă apucă durerea de cap numai când mă gândesc la școală. Dar, de azi înainte vreau să mă schimb.

— Promiți?

— Promit! Vreau să mă fac băiat cuminte și să fiu mângâierea tatei. Voi învăța, voi lucra, voi face tot ce îmi vei spune, pentru că m-am săturat să fiu păpușă. Vreau să devin băiat ca toți băieții, cu orice preț! Mi-ai promis că voi deveni băiat, nu-i așa?

— Da, ți-am promis. Acum, totul depinde de tine!

Citim și ne îmbogățim vocabularul! Reține cuvintele și explicațiile lor. Folosește-le apoi în compunerii!

(1) *a făgădui* = a promite că va face un anumit lucru;

(2) *taină* = secret, mister;

(3) *a se strădui* = a depune mult efort pentru a realiza ceva;

(4) *a umbla haihui* = a umbla razna, fără rost.

Povestea cărții de povești

după Emilia Căldăraru

1 Marchează cu „x” caseta corespunzătoare răspunsului corect:

• Personajele textului din manual sunt:

- Gheorghică, cartea scriitorul, Gheorghică scriitorul, tipograful

• Băiatul află că literele pentru tipar sunt culese de:

- desenator tipograf scriitor

• Hârtia se face din:

- frunze bușteni pietre

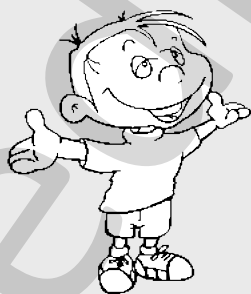
2 Alege dintre proverbele de mai jos pe cel care ți se pare cel mai potrivit pentru textul citit. Argumentează alegerea ta.

- Munca îl înobilează pe om. Cine are carte are parte.
 Cărțile sunt prieteni reci, dar siguri.

3 Spune-ți părerea! De ce s-a gândit Gheorghică să lipească înapoi foaia? Argumentează răspunsul tău.

4 Alcătuieste întrebări despre „carte” care să înceapă cu următoarele cuvinte:

Roagă-l pe colegul de bancă să răspundă la întrebările formulate de tine. Notează răspunsurile.

Întrebare: Unde _____ ?

Răspuns: _____

Întrebare: Cum _____ ?

Răspuns: _____

Întrebare: Când _____ ?

Răspuns: _____

Întrebare: De ce _____ ?

Răspuns: _____

Întrebare: Ce _____ ?

Răspuns: _____

5 Alcătuieste enunțuri cu sensurile diferite ale cuvântului „carte”.

carte cu texte

carte de joc

carte de identitate

6 a) Completează cu semnele de punctuație corespunzătoare:

Moșneagul o întreabă pe babă

Îmi dai și mie niște ouă

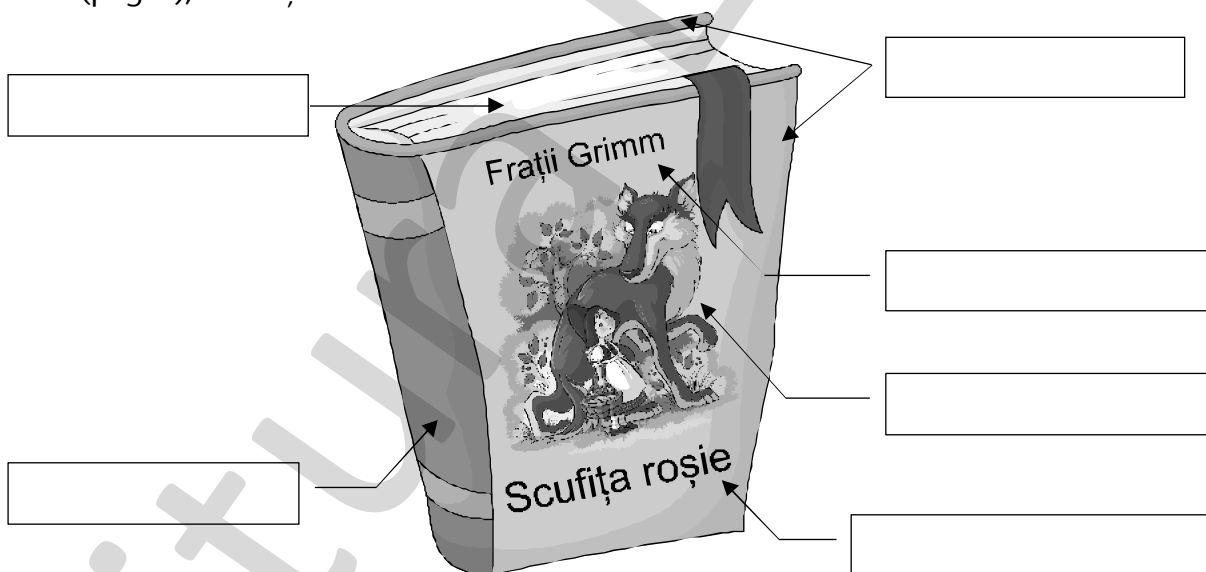
Mai pune-ți pofta-n cui zise baba cu răutate

b) Scrie titlul și autorul poveștii din care face parte fragmentul.

7 Gheorghiță rupe o pagină din carte pentru a face din ea un avion, deoarece se plictisea. Consideri că gestul lui este justificat? Argumentează răspunsul tău.

8 Identifică și notează părțile componente ale unei cărți: autor, titlu, coperte, cotor, file (pagini), ilustrație.

9 Realizează și tu o carte, urmând pașii:

atelier

1. Formează o echipă.

2. Alege un nume pentru echipă și o temă pentru carte.

3. Fiecare membru al echipei trebuie să realizeze o pagină (filă), care va conține: ilustrație (desen) + un text scurt, legate de tema aleasă.

4. Împreună cu echipa realizează o copertă sugestivă, alegând un titlu și autor: NUMELE ECHIPEI.

5. Prezentați cartea întregii clase.

■ 10 Scrie cuvintele cu sens asemănător pentru:

- rămășiță = _____
- povestește = _____
- isprăvește = _____
- a zugrăvi = _____

■ 11 Notează cu A (adevărat) sau F (fals) enunțurile:

- Din cuprinsul unei cărți aflăm la ce pagină se află un text.
- Manualul de Comunicare în limba română are cuprinsul la început.
- Numărul paginii se scrie întotdeauna în colțul din dreapta.

■ 12 Realizează un dialog între personajele din imaginea de mai jos.

■ 13 COMPLETEAZĂ ȘI REȚINE!

Gheorghită a primit în dar o _____ de _____. După ce a terminat-o de citit, a rupt o _____ și a făcut un _____. Dar, aflând cât _____ pentru o carte, băiatul a vrut _____.

DESPRE CĂRȚI

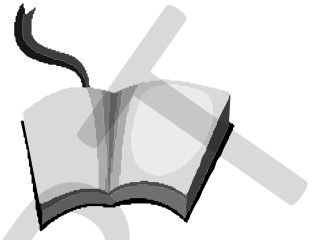
Cea mai veche metodă de a transmite mesaje și povești este prin viu grai. Primele cărți foloseau pergament (sau piele de vițel) pentru pagini, dar mai târziu a fost înlocuit cu **hârtia**. Aceste cărți erau copiate de mână. De aceea, ele erau scumpe și rare. Doar bisericile, universitățile și nobilii bogați își permiteau cărți, care erau deseori legate cu lanțuri pentru a preveni furtul lor.

Cărțile au început a fi popularizate prin invenția **tiparului** cu litere mobile de către **Johann Gutenberg**. Cu trecerea timpului, cărțile (tipărite pe hârtie și cu coperte tot din hârtie) au devenit din ce în ce mai accesibile, astfel încât, în prezent, fiecare dintre noi poate avea propria **bibliotecă!**

Inventarea **Internetului** a dus la apariția cărților electronice sau virtuale. Totuși, publicațiile pe hârtie sunt în continuare apreciate.

Cearta literelor

1 După ce ai citit cu atenție textul din manual, încearcă să recunoști personajele:

„— Cu mine începe alfabetul.” → _____

„— Eu încep cuvântul **casă**.” → _____

Se mândrește că începe cuvântul **mama**. _____

El spune că numai unite literele pot scrie cuvinte și povești: _____

2 Cum formează literele cuvinte, apoi povești?

3 Marchează cu „x” caseta corespunzătoare răspunsului corect:

• Alfabetul limbii române are:

30 de litere

32 de litere

31 de litere;

• Cuvintele: „Alfabet, casă, lăuda, mamă” sunt așezate:

într-o ordine întâmplătoare

în ordine alfabetică

pentru a forma o propoziție;

• Literele: „A, C, M, N, S” sunt:

majuscule

minuscule

perechi.

4 Care este litera ta preferată din alfabet? Argumentează răspunsul tău.

Litera preferată	Argumentul tău
Litera mea preferată este „P” de la „prietenie”.	Nu aş putea trăi singur, fără prieteni.
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

5 Scrie câte 3 cuvinte care să înceapă cu următoarele litere:

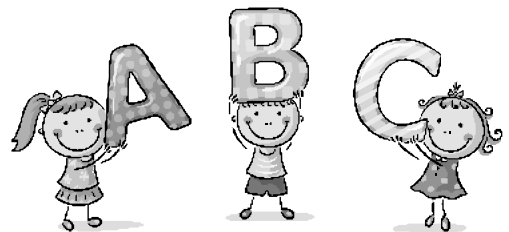
C _____

A _____

R _____

T _____

E _____

6 Alcătuieste enunțuri în care să folosești grupurile de cuvinte:

„se ciondăneau”: _____

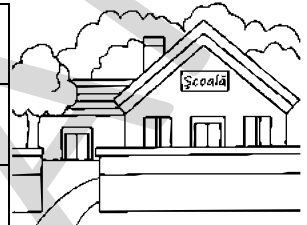
„mi se cuvine”: _____

„se mândrea”: _____

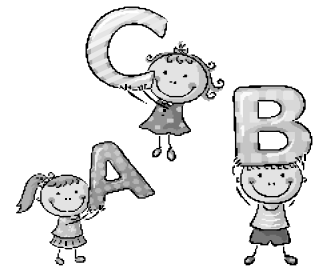
7 Ajută-l pe Andrei să ajungă la școală! Drumul trece doar prin casetele care conțin cuvinte formate din 4 silabe. Colorează-!!

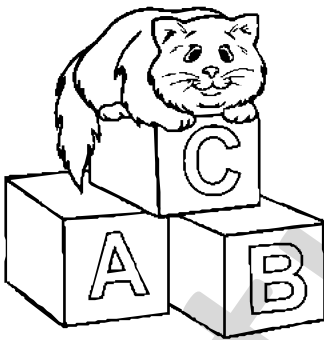
întâmpină	povești	plăcere	prieteni
încântare	specială	pasiunea	cartea
Marcel	cărți	personaje	titluri
citit	mulțumiți	cercetează	fantastice

8 Imaginează-ți că ești una dintre literele alfabetului. Cum ai convinge celelalte litere că tu ești cea mai importantă? Oferă exemple de cuvinte care încep cu litera aleasă.

9 Alcătuieste un dialog între literele A și Z.

10 **CONCURS!** Fiecare copil își alege o literă. Timp de trei minute scrie pe o foaie de hârtie cât mai multe personaje din cărți care încep cu litera respectivă. Câștigă cel care a scris cele mai multe nume.

11 **COMPLETEAZĂ ȘI REȚINE!**

Demult, literele se _____, fiecare crezând că este cea mai _____.

Le-a auzit _____. El le-a spus că numai _____ pot scrie

_____ și _____.

EVALUARE – UNITATEA 1

Citește cu atenție textul de mai jos și rezolvă cerințele:

„Ieri, a intrat în clasă directorul cu un elev nou. Acesta avea părul negru, ochii mari și negri, sprâncenele stufoase și pielea închisă la culoare. Învățătorul îl luă de mână și se adresă clasei:

— De astăzi aveți un nou coleg. Să îl respectați și să vă înțelegeți!

— Bine ai venit! îi spuse Ernesto, cel mai bun elev din clasă.

Toți colegii aplaudară.”

(Băiatul calabrez, după Edmondo de Amicis)

1 Completează „harta” textului citit:

Titlul

Autorul

Timpul acțiunii

Personajele

Locul acțiunii

2 a) Transcrie vorbele lui Ernesto.

b) Ce fel de enunț este acesta?

c) Formulează și tu o urare.

3 Imaginează-ți dialogul care are loc în continuare între băiatul nou-venit și colegii lui.

4 Citește, răspunde, trage concluzia!

a) Citește dialogul următor:

- Eram la mare, în apă, și deodată, am văzut...
- Un rechin! a strigat George, înainte ca Mirela să termine propoziția.
- Nu, George! Ascultă și vei afla. Am văzut pe fundul apei o scoică foarte interesantă.
- Asta îmi amintește de o întâmplare pe care am trăit-o anul trecut! a început George să povestească în același timp cu Mirela.
- George, mereu mă întrerupi! Așteaptă, te rog, să termin!
- Bine, dar întâmplarea mea este mult mai interesantă!

b) Încercuiește răspunsul corect:

- Cei doi copii vorbesc pe rând? DA / NU
- Se ascultă unul pe celălalt? DA / NU
- Se îndepărtează de la subiect? DA / NU

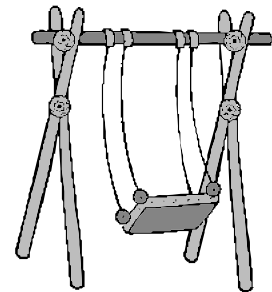
c) Trage concluzia și argumentează. Crezi că cei doi copii au o comunicare bună?

Da, ...	Nu, ...
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

5 Formulează câte o întrebare despre fiecare imagine:

6 Imaginează-ți că ești în locul elevului nou din textul citit. Prezintă-te în fața clasei.

Autoevaluează-te!

FB

B

S

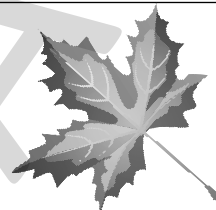
UNITATEA 2

Poveștile toamnei

Frunza

după Emil Gârleanu

1 Răspunde la întrebări:

- Despre cine se vorbește în text?

- Cine plecau în șir?

- Cum se simțea frunza?

2 JURNAL CU DUBLĂ INTRARE. Transcrie fragmentul preferat din text și notează ce emoții îți transmite.

<i>Fragmentul preferat</i>	<i>Emoții transmise</i>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

3 Repovestește alineatul doi al textului din manual.

4 Alcătuieste și tu comparații de genul „nori grei ca de bumbac”, pornind de la cuvintele:

floare frumoasă ca: _____

vânt rece ca: _____

frunză ruginie precum: _____

5 Aadaugă însușiri cuvintelor date:

frunză	slăbită,	_____	,	_____
copac	desfrunzit,	_____	,	_____
ramuri	goale,	_____	,	_____
nori	grei,	_____	,	_____
stoluri	întregi,	_____	,	_____
cuiburi	goale,	_____	,	_____

6 Alcătuieste enunțuri folosind cuvintele: răcoare flutură bumbac

7 Scrie un dialog între două frunze. Ce ar putea să-și spună ele atunci când vine toamna?

8 Spune-ți părerea! Tu ce simți toamna? Ce emoții îți transmite plecarea păsărilor călătoare sau copacii dezgoliți de frunze? Scrie pe spațiul dat.

9 Unește expresia cu explicația potrivită:

• „a băga de seamă”

• „a-și băga nasul”

• „a băga la cap”

• „a-și băga mințile în cap”

• „a o băga pe mâneacă”

• a ține minte

• a se cumiți

• a fi prins cu minciuna

• a observa

• a se amesteca în treburile cuiva

10 Scrie numele unor copaci care:

- își schimbă culoarea frunzelor toamna

- își păstrează frunzele verzi toamna

11 Ordonează cuvintele pentru a obține propoziții:

- pădurii, strâng, Viețuitoarele, pentru, provizii, iarnă.

- alungă, rece, păsările, Vântul.

- grei, cerul, Norii, acoperă.

- coapte, Pomii, plini, fructe, sunt, de.

ȘTIAI CĂ...?

Plantele își produc singure hrana. Ele folosesc apa, un gaz găsit în aer, care se numește dioxid de carbon, și lumina soarelui.

Toamna, zilele sunt mai scurte și mai răco-roase. Plantele nu-și mai pot fabrica hrana. Atunci frunzele își schimbă culoarea: din verzi devin galbene, apoi portocalii și, în final, maro.

12 Notează cu A (adevărat) sau F (fals) enunțurile:

- Textul „Frunza” este un text literar.
- Textul are 4 aliniate.
- Textele literare provoacă emoții cititorului.
- Enunțurile textului nu sunt legate între ele prin înțeles.
- Textul din manual este creat din imaginația autorului.

13 COMPLETEAZĂ ȘI REȚINE!

În textul _____, autorul _____ ne descrie sosirea anotimpului _____, așa cum este văzut de către o _____.

LECTURĂ. Citește poezia următoare:

Zile de toamnă, de George Coșbuc

Ieri vedeam pe luncă flori,
Mândri fluturi zburători,
Și vedeam zburând albine,
Ieri era și cald și bine!

Azi e frig și nori și vânt,
Frunzele cad la pământ,
Florile stau supărate,
Veștejesc de brumă toate!

Ieri era frumos pe-afară,
Ca-ntr-o caldă zi de vară,
Azi e toamnă pe pământ,
Vreme rea și bate vânt!

Bradul

poveste populară românească

1 Notează cu A (adevărat) sau F (fals) propozițiile:

- Întâmplarea are loc iarna.
- Pasărea avea o aripă ruptă.
- Ea cere ajutor tuturor plantelor.
- Bradul este cel care o ajută.
- Pentru fapta sa bună, bradul este răsplătit să-și păstreze podoaba veșnic verde.

2 Așază în ordine întâmplările, așa cum s-au petrecut în textul lecției:

- Stejarul nu a vrut să o adăpostească.
- Moș Crivăț a lăsat bradul să-și păstreze frunzele verzi.
- Pasărea avea o aripă frântă.
- Numai bradul a primit-o.
- Ea cere ajutor salciei.

3 a) Transcrie din textul lecției enunțurile care exprimă:

• politețe

• răutate

b) Formulează și tu altele:

4 Alcătuește un posibil dialog între pasăre și stejar.

5 Spune-ți părerea! Textul „Bradul” este unul literar? Argumentează răspunsul tău.

6 Completează cadranele.

Transcrie din textul lecției fragmentul din care reiese că pasărea avea nevoie de ajutor.	Ce părere ai despre răutatea salciei?
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Argumentează că bradul a fost bun cu pasărea.	Povestește o situație în care ai făcut o faptă bună.
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

7 Completează poezia cu rimele potrivite: răcoare, pământul, toată, geamuri

„Toamna”

Prin pădure suflă vântul,

Toamna a cuprins _____ ,

Acum nu mai este soare,

Plouă și este _____ .

Frunze nu mai sunt pe ramuri

Picuri grei stropesc în _____ ,

Iar bunica, în livadă,

A cules recolta _____ .

8 Răspunde la ghicitori:

➤ Ce copac este el oare?
Are ramuri plângătoare,
Lângă apă îl găsești
Dacă vrei să îl privești!

➤ Iarna-n frig, vara la soare
Verde este la culoare!
E copac deosebit,
De Crăciun împodobit!

9 În textul lecției aflăm că vântul care suflă iarna are numele Moș Crivăț. Pune și tu un nume:

➤ bradului → _____

➤ păsării → _____

10 Pune un alt titlu textului citit. Justifică alegerea ta!

11 Completează cu semnele de punctuație potrivite:

Pasărea se duce la salcie și spune

Bună ziua

Pleacă de aici Nu vorbesc cu necunoscuții

Pasărea se îndreaptă către brad

Ce frumos ești Pot să mă așez pe ramurile tale

Mă bucur să te ajut

12 Care din următoarele proverbe se potrivește cel mai bine textului citit? Argumentează părerea ta! Roagă-l pe colegul de bancă să aprecieze ce ai scris, colorând inimioarele.

- „Orice pasăre pe limba ei pierе.”
- „Fapta bună vorbește de la sine.”
- „După pene se cunoaște pasărea.”

lucru în pereche

13 Unește enunțurile cu ceea ce exprimă fiecare.

La mulți ani fericiți!

Îți mulțumesc frumos!

Nu știam că ești atât de bun la matematică!

Vorbește mai tare!

îndemn

uimire

urare

politețe

14 Dacă ai putea deveni orice copac din lume, ce ți-ai dori să fii? Argumentează răspunsul tău.

15 COMPLETEAZĂ ȘI REȚINE!

În povestea populară _____ se povestește cum o pasăre cu aripa _____ cere ajutorul copacilor. Toți o alungă, numai _____ o adăpostește. Pentru fapta sa _____, Moș _____ îl răsplătește. Astfel, aflăm de ce bradul are podoabe veșnic _____.

ȘTIAI CĂ...?

Stejarul este simbolul național al mai multor țări, printre care SUA, Anglia, Franța, Germania și Polonia. Acest arbore simbolizează puterea și rezistența. Cei mai mulți stejari trăiesc cel puțin 200 de ani!

LECTURĂ. Citește textul următor:

Povestea Toamnei (legendă)

Demult, într-un *regat*¹ îndepărtat, trăia Bătrânul Anotimpurilor, împreună cu cele patru fiice ale sale: Primăvara, Vara, Toamna și Iarna. Fetele erau *nespus*² de frumoase, iar bătrânul le iubea pe fiecare la fel de mult. Ele erau lumina ochilor săi.

A sosit clipa când marele Ceas al Timpului, care guverna acel regat, a arătat că era momentul ca cea de-a treia fiică, Toamna, să-și înceapă călătoria spre ținuturile în care locuiau oamenii. Ea era cea care trebuia să le ofere acestora o mulțime de daruri, pe care le pregătise din timp: culori dintre cele mai frumoase și mai luminoase, flori gingașe și parfumate, legume și fructe coapte și gustoase, ploi roditoare și bogate, și multe, multe altele.

Toamna însă nu era foarte mulțumită; și-ar fi dorit ceva care să o facă mai frumoasă și mai iubită de oameni.

— Ești minunată, îi spuse tatăl, ce ți-ai putea dori mai mult?

— Mi-aș dori ca Soarele să strălucească doar pentru mine, spuse fata.

— Acest lucru nu este posibil, fiica mea! Soarele este prietenul vostru, al tău și al surorilor tale. Lumina sa neprețuită vă însoțește pe fiecare în călătoria voastră.

— Dar eu aș vrea ca Soarele să fie doar al meu! Dacă mă gândesc mai bine, mi-aș dori să fiu chiar eu Soarele.

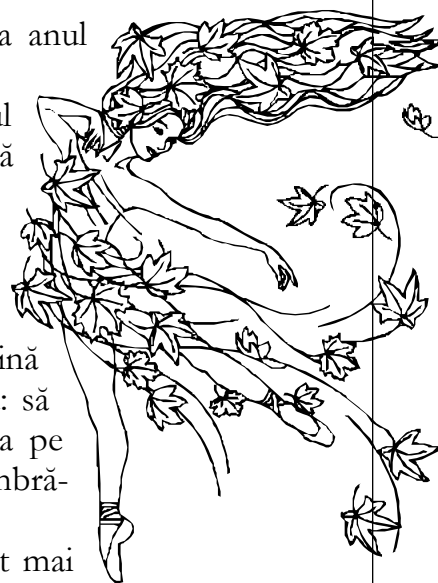
— Ce idee mai e și aceasta? întrebă mirat Bătrânul Anotimpurilor. Frumusețea ta e dată de veșmintele deosebite pe care le porți și de toate darurile pe care le oferi oamenilor.

— Dacă nu-mi vei îndeplini dorința, nu voi mai pleca anul acesta în călătorie! Nu-mi pasă ce vor crede oamenii!

Văzând-o pe fiica lui *neclintită*³ în hotărârea ei, bătrânul se retrase pentru a cugeta. Se întristase când descoperise că Toamna devenise atât de mândră. După ce se gândi îndelung, o chemă și îi spuse:

— Dacă încuviințezi să pleci acum, la vremea potrivită, îți promit că atunci când te vei întoarce te voi îmbrăca în cea mai frumoasă haină din câte au existat vreodată. Este o haină fără seamăn în lume! Însă, pentru asta, ai de făcut un lucru: să culegi în coșul tău toate razele Soarelui. Când le vei aduna pe toate, vei străluci mai frumos ca niciodată, deoarece vei fi îmbrăcată în haina Soarelui.

De atunci, Toamna încearcă în fiecare an să strângă cât mai multe raze de Soare, pentru a primi de la tatăl său haina cea minunată. Soarele însă nu se lasă prins defel. În fiecare toamnă se ascunde în spatele norilor, se furișează printre copaci, între ramurile și frunzele lor, printre flori sau aleargă mai iute ca vântul.

Citim și ne îmbogățim vocabularul! Reține cuvintele și explicațiile lor. Folosește-le apoi în compunerii!

(1) *regat* = stat guvernat de un rege;

(2) *nespus* = care nu poate fi exprimat, descris;

(3) *neclintită* = neschimbată, statornică.

Cântec

de Șt. O. Iosif

1 Marchează cu „x” căsuța corespunzătoare răspunsului corect:

- Textul „Cântec” este: poveste; poezie;
- Textul are: 10 versuri; 12 versuri;
- Cuvântul „cocori” rimează cu: flori; departe;
- „Văile sunt deșarte” înseamnă că: văile sunt departe; văile sunt goale;
- Toate versurile încep cu: literă mare; literă mică.

2 Încercuiește semnele toamnei prezente în poezie:

- a. zilele sunt mai răcoroase;
- b. copacii sunt desfrunziți;
- c. nu mai sunt flori;
- d. au plecat cocorii;
- e. cerul este înnorat;
- f. soarele încălzește lunca.

3 Transcrie din poezie versul care ți-a plăcut cel mai mult. Argumentează alegerea ta!

Mi-a plăcut versul _____ ,
deoarece _____

4 Metoda CUBUL

1. Descrie o zi de toamnă târzie, sus, la munte.

2. Compară o zi de vară la câmpie cu una de toamnă.

3. Analizează Ce dorește să exprime poetul în versurile de mai jos?

„Țipă cărduri de cocori
Pribegind departe!”

4. Asociază Unește cuvintele cu explicația potrivită:

• a ierna

• a pribegi

• bucium

• talangă

• văzduh

• clopot

• cer

• a petrece iarna

• instrument muzical

• a hoinări

5. Aplică: Scrie rime pentru următoarele cuvinte:

• munte

rima autorului: _____

rima ta: _____

• apune

rima autorului: _____

rima ta: _____

6. Argumentează De ce crezi că poezia are titlul „Cântec”?

5 Alcătuiește două enunțuri despre *cocori*.

6 Formulează un *îndemn* pe care ciobanul îl poate rosti pentru oile sale.

7 Unește corespunzător, conform modelului:

turmă

roi

banc

cârd

cireadă

cocori

vaci

pești

oi

albine

8 Desparte în silabe cuvintele:

cocor – _____

înnorat – _____

flori – _____

luncă – _____

turmele – _____

iernat – _____

9 Completează enunțurile folosind cuvintele: *alineat, versuri, rimează*.

Poezia este un text scris în _____. De obicei, versurile _____.

Fiecare vers se scrie cu _____.

- 10** Privește imaginea și alcătuește un scurt text, cu două alineate, în care să folosești următoarele cuvinte: *toamnă, iarbă, oi, copaci, talangă.*

Roagă-l pe colegul de bancă să evalueze textul, pe baza criteriilor:

- Ai așezat corect textul în pagină.
- Ai folosit corect semnele de punctuație.
- Ai formulat clar enunțurile.
- Ai folosit cuvintele indicate în cerință.

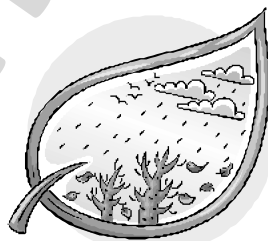
- 4 criterii îndeplinite → **FB**
- 3 criterii îndeplinite → **B**
- 2 criterii îndeplinite → **S**

- 11** Caută pe Internet sau în biblioteca de acasă poezii despre toamnă și primăvară. Notează versurile și reține-le. Recită-le în fața colegilor tăi.

- 12** Răspunde la ghicitori!

„Ploaia se pornește,
Frunza îngălbenește,
Spune, ai ghicit
Ce anotimp a venit?”

()

„Eu sunt luna cea de toamnă,
Frunze cad din pom șirag.
Către școală se îndreaptă
Pașii noștri cu mult drag.”

()

- 13** COMPLETEAZĂ ȘI REȚINE!

În poezia _____ , autorul descrie anotimpul _____. În luncă nu mai sunt _____ , cocorii pleacă _____ , iar cerul este _____. Turmele se pregătesc acum de _____ .

Toamna dintâi

după Erskine Caldwell

1 Unește pentru a forma propoziții despre textul lecției:

- Acțiunea se petrece...
- Frunzele copacilor par...
- Copacii bătrâni...
- Toamna pomii se îmbracă în...
- Fetița nu-și amintește toamna trecută...
- pentru că era prea mică.
- roșu și galben.
- în anotimpul toamna.
- vopsite.
- au frunza verde mai mult timp.

2 Așază în ordine întâmplările din textul citit în manual:

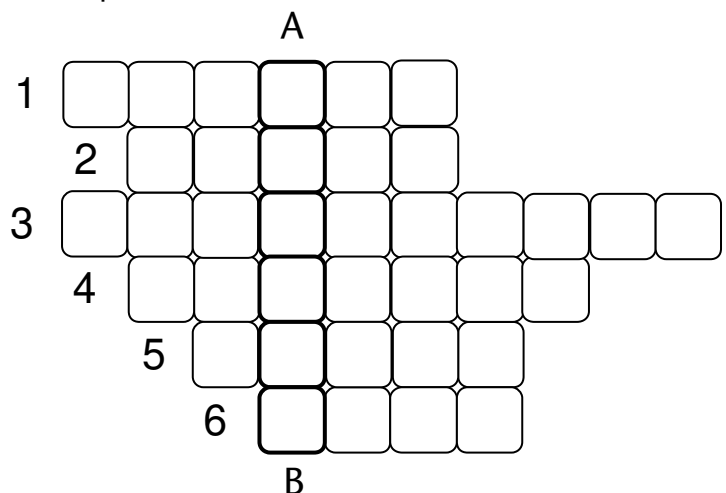
- Robert îi explică Elizei că frunzele copacilor capătă toamna culorile roșu și galben.
- Copiii priveau frunzele copacilor.
- Tatăl iese afară și se joacă cu copiii.
- Eliza află cum se poate descoperi cât de bătrân este un copac.

3 Pune un alt titlu textului citit. Argumentează alegerea ta!

4 Răspunde la întrebări și, pe verticala AB, vei descoperi numele unui arbore ocrotit de lege. În țara noastră există mai multe specii de arbori ocrotiți prin lege pentru frumusețea, vârsta sau dimensiunile lor impresionante.

1. Cu ce credea fetița că plouase?
2. Care este arborele a cărui frunză seamănă cu o palmă?
3. Cine își făcuseră cuib în arțar?
4. Unde stăteau copiii?
5. Cum îl alintă copiii pe tatăl lor?
6. Care este culoarea pe care o îmbracă copacii toamna și este ca focul?

■ **5** Transcrie din textul lecției:

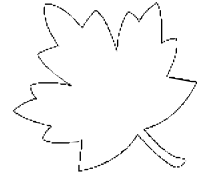
➤ o întrebare: _____

➤ un îndemn: _____

■ **6** În textul lecției, cuvintele „Eliza” și „Robert” sunt scrise cu literă mare în mijlocul propoziției. Explică de ce!

■ **7** Frunza arțarului seamănă cu o palmă. Notează cu ce seamănă următoarele:

- ramurile salciei: _____
- acele de brad: _____
- floarea ghiocelului: _____

■ **8** a) Marchează cu „x” doar enunțurile corecte:

- Un cuvânt poate fi format din una sau mai multe silabe.
- Cuvântul cuib este format din două silabe.
- Cuvântul veverițe este format din patru silabe.
- Cuvântul frunzele are două variante de despărțire în silabe la sfârșit de rând.
- Cuvântul bucurie are două variante de despărțire în silabe la sfârșit de rând.

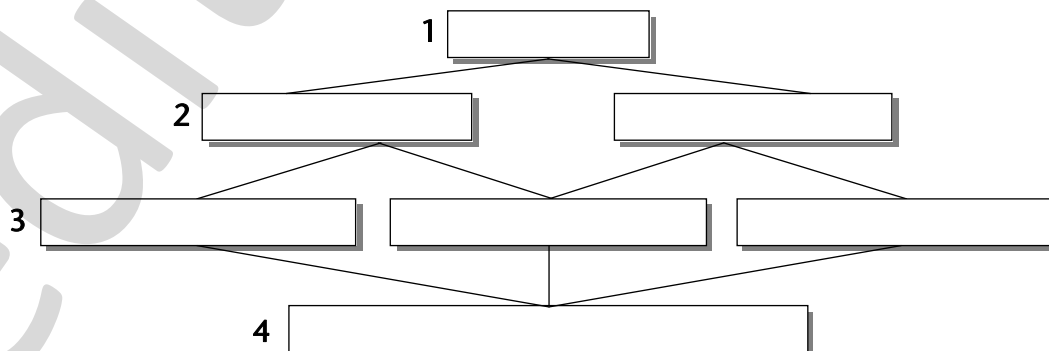
b) Rescrie corect enunțurile greșite.

■ **9** Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru:

- bucurie = _____
- bătrân = _____
- timp = _____
- cuib = _____

■ **10** Completează „diamantul”, alegând cuvinte din textul lecției.

1. un cuvânt dintr-o silabă; 2. două cuvinte din trei silabe; 3. trei cuvinte din patru silabe;
4. un cuvânt din cinci silabe.

■ **11** Așază silabele în ordinea potrivită pentru a forma cuvinte. Alcătuieste enunțuri, folosind cuvintele găsite.

• tiri-min-a = _____

• re-pla-tâm-în = _____

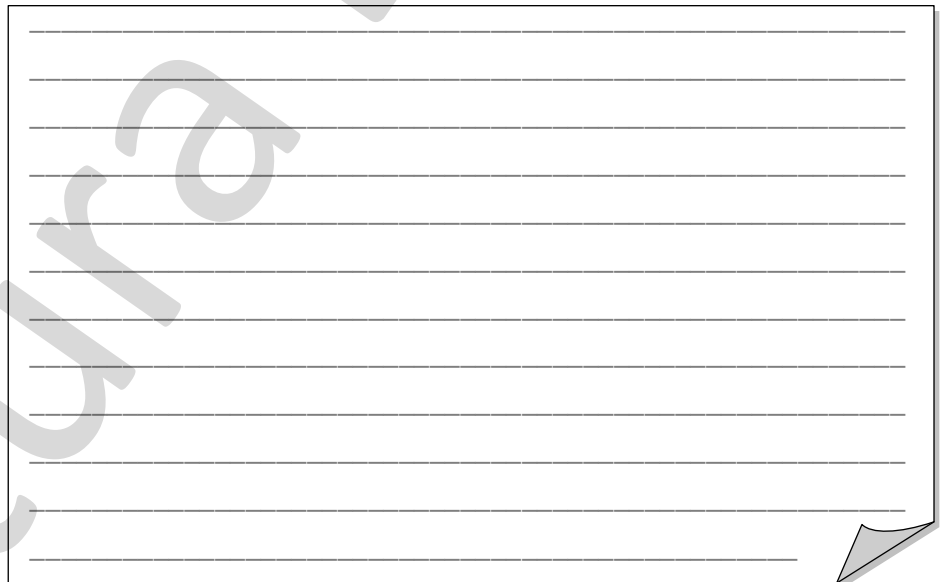
• niu-gi-ru = _____

• pi-co-ri-lă-e = _____

■ **12** Ție ce îți place la anotimpul toamna? Numește câteva lucruri. (Exemplu: culoarea frunzelor)

■ **13** Alcătuieste un text în care să povestești o întâmplare legată de ilustrația de mai jos.

■ **14** COMPLETEAZĂ ȘI REȚINE!

Ațiunea din textul _____ are loc într-o _____ .
Este cea _____ toamnă a fetei. Cu un an în urmă, ea era prea
_____ pentru a observa schimbările naturii. Acum descoperă cu
încântare că toamna, copacii se îmbracă în _____ și _____ .